

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Komoly napok.

Azon körülményből, hogy ő felsége báró Fejérváry Géza miniszterelnököt három óráig tartó kihallgatáson fogadta s hogy Fejérváry ezen audienciáról mit sem árul el, a helyzetet az eddiginél is bizonytalanabbá teszi. A politikusok tehát csak a találgatásokra vannak utalva.

Magunk részéről a helyzetet a legkomolyabbnak és a legkomorabbnak tartjuk. Ha Magyarországra, a magyar alkotmányra kedvező dolgot határoztak volna el Bécsben, akkor a miniszter nem titkolódzna, hanem világgá kürtölné rögtön a határozatokat. Így azonban önkénytelenül az a gondolat támad bennünk, hogy ismét valami meglepetés készül, ismét merénylet fog elkövetetni a magyar alkotmány ellen.

Miután biztosítva van immár, hogy az országgyűlést elnapoló királyi kézirat kihirdetése után az országgyűlés együtt nem marad, ennek folytán a kormány újabb haladékot nyert a tervei megvalósítására, a magyar nemzet letörésére.

Mi nagyon aggódunk a fölött, hogy ha ő felsége most talán nem is oszlatja fel az országgyűlést, ugyanakkor azonnal való összehívása nélkül, de bizonyosan oly hosszú időre napolja el a házat, hogy ismét minden ellenőrzés nélkül

huzamosabb ideig erőszakkal működ-hessék a kormány.

Mi azon aggódunk és attól tartunk, hogy ezen időt az eddigieknél még nagyobb erőszakosságra, törvénytelen-ségre fogják felhasználni.

Nem bizhatunk egy pillanatig sem a békés kibonyolításban, nem remélhetjük az alkotmányos élet helyreállítását, az államszervek szabályos, törvényes, rendes működését.

Ezen komoly napok alatt az eddigieknél is súlyosabb feladat hárul reánk. Bennünket terhel a felelősség, hogy alkotmányunk el ne vesszék. Az eddigieknél fokozottabb mérvben kell mindannyiunknak összetartani. Nem kell keresni a pártállásokat, csak egyet, hogy az alkotmányt megvédjük, hogy az alkotmányos állapotokat helyreállítsuk. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, hogy tisztán a törvény keretén belül mozgunk, magunkat törvényteleniségre elragadtatni nem engedjük. Ellenben semmiféle aktiv támogatásban a kormányt nem részesítjük, sőt ellenkezőleg, törvényteleniségeinek törvényes formák között ellentállunk, összetartunk abban, hogy alkotmányellenes határozatait, rendeleteit és utasításait ne érvényesülhessenek. Ha ezeket elérjük, az alkotmány meg lesz mentve. Meg lesz mentve pedig azért, mert ez

esetben a kormánynak nem lesz meg az az anyagi, az az erkölcsi támogatása, a mely az állam gépezetének vezetéséhez szükséges. A kormánynak nem lesz pénze, katonája. Nem lesznek alkotmányellenes tisztviselői. Ha pedig ezek nem lesznek meg, úgy Magyarország törvénytisztelő népéhez fognak fordulni, hogy legyen pénz, legyen katona, legyen rend.

Vajha már így lenne! Adja a sors, hogy a hűrt a végtetekig ne feszítsék, hogy eljönne az idő, a mikor mindezen kívánságokat megadná a nemzet, de alkotmányosan, de nemzeti irányban, nemzeti céllal. Komolynak, nagyon súlyosnak találjuk a helyzetet; minket a kormány ígéretei, hogy a békét keresi, félre nem vezet. A legnagyobb bizalmatlansággal vagyunk iránta. Mi úgy véljük, hogy a kormány a békét akkor véli elérhetőnek, ha erőszakkal is, az ország ellentállását teljesen megtöri, ha a nemzetet az ő akarata vak eszközévé teszi. Mi attól tartunk, hogy ez a kormány azt tartja békének, ha terrorizálva lesznek a tisztviselők, megfélemlítve a lakosság, ha a szurony és puska tartja féken a hazafias indulatokat, ha kardjára ütve jelentheti báró Fejérvári Bécsben: Felség, minden rendben van Magyarországon, meg van a

TÁRCA.

A tolvaj.

Feltette magában, hogy nagyon kegyetlen lesz és elmond mindent a bíró előtt úgy, ahogy történt. Mikor azonban tekintete ráesett a leányra, aki lehajtott fejjel, reszketve állott ott a terem közepén, akkor egyszerre hirtelen elszállt a lelkéből az a kegyetlen keménység és valami fájó szánalom lepte meg. Szeretett volna odamenni hozzá és gyöngéden megsimogatni azt a lehajtott bűnbánó, szőke fejet.

Olyan halavány volt a leány, a szeméi alatt sötét karikák húzódtak. Sokat szenvedhetett . . .

A bíró kérdése kegyetlenül belevájt a lelkébe. Felelnie kellett.

— Nem tudom, hogy történt; — mondta csendesen. — Én minden keresetemet hazavittem, az pedig elég lehetett a nyomorúságunkhoz; nem tudom hát mire kellett neki a pénz, hogy a máséhoz nyult, hogy — lopott!

A kegyetlen szóra fölszakadt a leány melléből a zokogás, a fiu pedig a saját szavainak hangjától lett könyörtelenné és folytatta közömbösen, mintha nem is arról a zokogástól vonagló teremtséről beszélne.

— Én különben az egészről csak akkor szereztem tudomást, mikor a lakásból kiköltöztünk és a volt lakásadónénk fenyegetőzött a feljelentéssel. De még akkor se neki hittem, hanem a leánynak. Később aztán láttam az idézést, meg én is tanulásra meghívást kaptam. Akkor szakítottam a leánnyal; nem akarta megmondani, hogy miért tette, én pedig féltettem jövőmet, szabadulni akartam minden áron. Ennyit mondhatok a dolgról csak. Többet nem tudok. Azóta nem is láttam a leányt.

A teremben olyan csöndesség volt, hogy hallani lehetett két ember nehéz, ziháló lélegzetvételét, s szinte bántóan hatott ebben a siket csöndességben a bíró hangja, amint odafordult a leány felé:

— Hallotta mit mondott a tanu? Feleljen! Így történt?

A leány lehajtotta a fejét és alig hallhatóan suttogta:

— Igen . . . Ugy történt.

— Hát mire kellett magának az a pénz, hogy ha a . . . a barátja ellátta minden szükségességgel? — kérdezte az elnök érdesen, aztán pedig idegesen felcsattanó hangon tette még utána:

— Mert valami okának csak kellett lennie, hogy erre a könnyelműségre vetemedett! A

pénz maga nem csábíthatott, hiszen a zálogházban alig kaphatott azért a régi kabátért egy pár garast. Mi vitte hát rá a bűnös cselekedetre?

A leány ott állott lesütött fejjel a terem közepén, finom alakja megreszketett a szavak súlya alatt, de nem felelt. Egy pár hosszú, kínos pillanat telt el a hallgatásban, míg végre a bíró ismét rá szólt keményen, kiméletlenül:

— Feleljen a kérdésre!

Akkor aztán felütötte a leány könyben ázó, félénk tekintetét és reszkető kezével rámutatva a tanuk padján ülő fiura, esedezve fordult az elnök felé:

— Nem ő előtte. Küldjék ki őt!

És zokogásba fulva, szívszagató hangon ismételte:

— Küldjék ki őt! . . .

Az elnök egy önkéntelen meglepett mozdulatot tett, s egy pillanatig mérően bámult a leányra, aztán pedig valamennyire megzavarodva, sokkal enyhébben mondta:

— Azt . . . Azt nem lehet . . . Szükséges, hogy a tanut önnel szembesítsük. Azért kérem újra, feleljen arra a kérdésemre, hogy mi vitte rá erre a cselekedetre.

Ujra csend lett, s a nagy csöndességben

béke, mert le vannak verve a magyar hazafiak. Ettől pedig a jó Isten mentsen meg bennünket. —n

Politikai hírek.

Fernbach Károly beszámolója.

Fernbach Károly, a bács megyei függetlenségi párt elnöke, a kerényi kerület országgyűlési képviselője e hó 8-án és 10-én beszámoló beszédet tartott kerületének négy községében: Csonoplyán, Kerényen, Uj- és Ószivácon. A bács megyei ellenzék vezérének utja valóságos diadalut volt és mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadták. Nemcsak a magyarság, hanem a németiség is ugyszólván egy szálig hive a függetlenségi elveknek és a nemzeti ügy védelmében kész továbbra is állhatatosan kitartani. Fernbach Károly orsz. képviselőt Csonoplyán Deák Andor községi jegyző és Kopping Keresztély pártelnök, Kerényen Ladányi Ervin községi jegyző és Schlachter Ádám pártelnök, Ó- és Ujszivácon Zsupanszky Lyubomir és Eimann Károly községi jegyzők, valamint Neugebauer Dávid dr. és Stricker Péter dr. pártelnökök üdvözlötték a lakosság élén. A beszámoló beszéd során Fernbach Károly részletesen ismertette a politikai helyzetet és utalt arra, hogy ő is törekedni fog ez áldatlan és immár túrhetetlen helyzetből való kibontakozásra, ámde csakis tisztességes és a nemzeti becsületnek megfelelő békét hajlandó kötni. A választók mindenütt tántoríthatatlan bizalmukról biztosították Fernbach Károly képviselőt. Vasárnap délután 1 órakor 200 terítékű bankett volt Ószivácon. A képviselő kíséretében voltak Prokopy Imre, aki németül, Jovánovits József dr., aki szerbül beszélt, továbbá Baloghy Ernő dr., a bács megyei függetlenségi párt ügyvezető alelnöke és egy zombori küldöttség Méri Ignác pártelnök vezetése alatt. A kerényi kerület bevehetetlen vára a függetlenségi eszméknek.

csak a leány felesukló zokogása törte meg koronként.

Hagyták sirni . . .

Végre lecsendesedett, megtörölte a szemeit és lassan beszélni kezdett:

— Nagy nyomorúságban voltunk. Én nem kerestem semmit, mert betegeskedtem. Csak ő törte magát naphosszat, hogy egy pár garast szerezhessen. De a mit keresett az olyan kevés volt, hogy . . . Istenem! Olyan nagyon, nagyon kevés. Ő azonban nem tudta; azt hitte, hogy elég az, amit ő hoz. Hiszen mindenét ideadta! Nem ért a pénzhez. De nem volt ideje a számolgotáshoz. Éjjel tanult és nappal sem volt egy pernyi pihenése. Hát éheztem volna? Megtehettem? Hiszen elpusztult volna! Amíg volt valamim zálogba hordtam, hogy legalább neki adhassak egy kis meleg ételt; nekem úgy sem kellett, aztán nem volt már több semim és . . . és akkor tettem. Egy kis meleg levesre is alig jutott belőle amit érte kaptam . . .

Nem birta tovább mondani, újra erőt vett rajta a zokogás és beletemette az arcát a tenyerébe.

Nagyon enyhe, nagyon kegyelmes volt a bírák ítélete. Minden enyhítő körülményt figyelembe vettek, és egy heti elzárásra ítélték a leányt lopás vétsége miatt. Még ezt is sokalták úgy, hogy az ügyész maga kért enyhe büntetést. Nem is főlbezzett az ítélet ellen.

Mikor aztán mindennek vége volt s a leány börtönre támogatásával kitámolygott a folyosóra, hogy cellájába menjen, a fiu utána sietett, hogy még egyszer lássa.

A baja—szabadkai főispánjelölt (?)

Kolozsvárról írják, a Bácskai Hirlapnak, hogy Bács megye, Szabadka, Baja és Zombor városok főispánjává legközelebb dr. Issekuc Gyula, a temesvári kir. törvényszék táblabírói címmel ellátott bírása fog kineveztetni. A sok hitelt érdemlő hír nem lep meg bennünket. Bezerédyről, a jelenlegi főispánról azt beszélük ugyan, hogy megmarad, de ez csak mende-monda. — Bezerédy magyar ember. Ez alatt a kormány alatt törvénytelen rendeletet végrehajtani sem maga nem fog, sem mások által végre nem hajt. Helyébe tehát szüksége van a darabant kormánynak egy mindenre kapható bérencre, aki megtanítsa az ellenállókat keztyűbe dudálni. Hogy ez X lesz-e vagy Y, az lényegében mindegy. Hóhérszerepre — sajnos — mindig lehet vállalkozót találni. Fognak tehát ide is valakit küldeni. Hanem annyi bizonyos, hogy a fogadtatás ép oly méltó lesz nálunk is, amilyen a többi hazafias vármegyében volt, mert nálunk is vannak még magyar emberek. Nagyon, de nagyon szomorú installáció lesz az, ha ugyan egyáltalában lesz.

Közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi december hó 9-ik napján délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés iránt nagy érdeklődést tanúsítottak a bizottsági tagok, különösen a jobboldaliak, akik a szavazáshoz és választáshoz eljönnek, egyébként pedig hónapokon át látni sem lehet őket. A közgyűlés lefolyása igen sima volt, mivel a rövid tárgysorozat a bizottságokban már elintéztetett, a választások pedig egyhangúak voltak. Egy kis pikánsága és érdekessége volt a közgyűlésnek, hogy dr. Hermann Adolf bizottsági tag a vámbérlő kérvényénél a ta-

Csak látni akarta; de mikor egy fordulónál beérte, úgy csapott le rája, mint a prédát ragadó héjja. Erőszakosan, szilaj szorítással ölelte magához és elkezdte csókolni őrlött, fékevesztett, vad indulattal, hogy a vér kiserkedt a csókjai nyomán.

A leány csak állta szelid türelemmel az ölelését meg a csókjait, csak a szeméből peregtek a néma könnyek. Hanem az arca csupa boldogság volt.

A börtönőr szakította félbe a jelenetet, indulásra nógatva a leányt.

A fiu még egyszer megcsókolta, aztán bucsuzott:

— Itt leszek minden nap. Látni foglak és akkor majd érted jövök.

A leány szomorúan mosolygott, sóhajtván simogatta meg a fiu fejét és úgy mondta nagy lemondással:

— Most már igazán jobb lesz, ha elszakadunk egymástól, Ákos, látod szégyen esett az én nevemre, ártanál csak vele magadnak, ha újra befogadnál.

A fiu arca bibor lángot vetett e szavakra s reszkető szájaszélén ott vibrált a visszafojtott, eltitkolt zokogás, mikor szólni kezdett:

— A te neveden . . . A te neveden én miattam esett szégyen, de a lelked fehérebb maradt a hónál. S ha folt jutott a nevedre odaadom én neked helyébe a magamét, a tisztát . . .

És magához ölelte szilajon, erőszakosan, még egyszer, mintha sohasem akarná többet elbocsájtani . . .

Mérő.

nács javaslata ellen, míg ugyanakkor Czérnay Imre mellette beszélt.

A tárgysorozat a következő:

1. A közigazgatási bizottságba 5 tagnak választása. — A régiak megválasztottak.

2. A számonkérő szék 2 tagjának megválasztása. — Lerner és Somogyi választottak.

3. Az igazoló választmány ujjaalakítása. — Megalakított, új tag dr. Valentin.

4. A polgári iskolaszék ujjaalakítása. — Dr. Rajk és dr. Werner választottak meg.

5. A pénzügyi és a kórházi bizottság kiegészítése. — Kiegészített dr. Dömötörrel.

6. A községi munkás segélyalap véleményező bizottságának megalakítása. — Megalakított.

7. A városi tanács javaslata a gyámpénztári készpénzkészletek elhelyezése tárgyában. — Mint a múlt évben a bajai Takarékpénztár és Kereskedelmi és iparbanknál helyeztetett el.

8. Ugyanannak jelentése a városi bérháznál felmerült tűzkár liquidálása iránt megtartott tárgyalás eredményéről. — 17000 korona liquidált összeg elfogadtatott. A közgyűlés az első magyar általános biztosító társaságnak úgy a közgyűlés kebeléből kiküldött bizottságnak elismerését fejezte ki.

9. Ugyanannak jelentése a város tulajdonát képező épületek tűzkár elleni biztosítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről. — Az első magyar áll. bizt.-társaságnak kiadatott.

10. Ugyanannak jelentése a városi bérház helyreállítási munkálatainak leszámolása és felülvizsgálata tárgyában és ezzel kapcsolatosan Szingen Károly vállalkozónak kérvénye a kötbér elengedése iránt. — A kötbér elengedtetett.

11. Ugyanannak jelentése a városi szegényház jövő évi kenyérszükségletének biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről. — Alföldy Béla és dr. Bernhart János felszólalása után özv. Trapli Ferencné ajánlata fogadtatott el.

12. Ugyanannak előterjesztése a lőkert mögötti városi erdőterületnek kihasználása tárgyában. — Tury Mátyás felszólalása után a tanács javaslata fogadtatott el.

13. A »Ganz és Társa elektromos gyár részvénytársaság« nyilatkozata a Baján létesítendő elektromos telep előmunkálatainak ügyében. — Tudomásul vétetett.

14. Dick Péter és Dick Lipót vám- és helypénzszedési jogbérlok kérvénye a bérleti feltételek módosítása, a bérösszeg leszállítása, esetleg a bérlet felmondása tárgyában. — Dr. Herman Adolf és Czérnay Imre felszólalása után elfogadtatott a tanács javaslata.

15. Gadits György és neje kérvénye az általuk elfoglalt közterület megváltása tárgyában. (Első szavazás.) Átengedtetett.

16. Özv. Wagner Ferencné és Horváth János és neje közös kérvénye a »Bárány« szálloda bérletének átruházása tárgyában. — Elfogadtatott és tudomásul vétetett.

Baja város talajdonát képező Mátéháza és Cserepes puszták értékesítése.

Irta és Baja város tanácsához betérjeszti: **Nádas Sándor.**

Baja város közönsége talajdonát képező Mátéháza és Cserepes puszták földbirtokai a mai gazdálkodási rendszer mellett folyton nagyobb kiadást teljesítenek, mint amennyi a talajba mint termő erőt pótló anyag visszakerül.

Ez a gazdálkodás tehát a birtok termőképességét folyton csökkenti s idővel okvetlenül kimerülésére vezet, amidőn utódaink annak jövevedelmétől lassankint elesnek.

Ez a körülmény nem zárja ki azon lehe-

tőséget — amelyet magam is figyelembe veszek — hogy a termények értéknövekedése és annak folytán, hogy a bérlők a föld termőképességét még mindig emelkedő arányban tudják kihasználni — mondom, nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a város egyelőre még nagyobb bérjövédelmet is elérhet, de ennek a bérjövédelenek a birtokban rejlő vagyonérték csökkenése lesz idővel a következménye.

Jelen sorokkal abban az irányban óhajtok a tek. Tanácsra hatni, hogy a fentebbi elvekre mint sarkigazságokra helyezkedvén, azon javaslatokat figyelmére méltassa, amelyeket egyrészt a város anyagi viszonyainak javítása, másrészt a birtokon üzendő helyes, úgy a termőképességet, mint a belértéket fokozó gazdálkodás üzessék és ismét másrészt oly munkásnép kerüljön a birtokra, amely ott a kulturának azt a fokát volna hivatva létrehozni, amellyel csak előhaladott viszonyok között élő földmivesek dicsekedhetnek.

Ennek elérése végett javaslatom lényege ez:

Adja bérbé Baja város a Mátéháza és Cseres pusztákat 203 parcellában olyképen, hogy az 50 évre szabandó bérletidő letelte után a földbirtok a bérlők tulajdonává váljék, s hogy a város az ezen földbirtokokból ma élvezett jövedelménél még magasabb jövedelemben részesüljön, a bérletösszegek fölöslegéből pedig az 50 év alatt oly tőkét gyűjtessen, amelynek kamatai az 50 év múltán az addig élvezett jövedelmet biztosítsák.

Miután a nevezett puszták mai bérjövédelmé 104,389,76 K. és miután a mai bérleti rendszer mellett is még némi bérjövédlem emelkedés várható az esetleg következő újabb bérbeadásoknál, nem ezt a 104,389,76 koronát tekintem a város jövendőbeli jövedelmének, hanem nagyobb összeget.

Ehez ez a számításom vezetett.

Az 5075 hold föld 104,389,76 K. jövedelme átlagban, évenként és holdankint 20,57 K.

Ha azonban föltesszük, hogy a mostani bérlet-rendszer mellett az 5075 hold 24 K.-val adható bérbé a bérletek lejáratakor, akkor a város 10 éven belül 121,800 K. bért, vagyis a mai bérosszegnél 17,409,24 K.-val többet kapna, mint a mennyit ma kap.

Ezt az elérhető 121,800 K. bért fogadván el további számításom alapjául s a különbözetet tevő 17,409,24 K.-t a város bevételei javára irván, a tervem szerinti örökbérletnél első sorban 2 holdat iskolai célra levonván, az 5073 holdat holdankint 32 K.-val remélem értékesíteni s így a nyerendő bérjövédlem 162,236 K. volna, amely összegből azonban mindjárt elvonok 5000 K. oly célból, hogy ezt — a szükséghez képest az egész 50 éven keresztül a birtok jövedelmező képességének, illetve az örökbérlők termelő képességének fokozására adhassuk.

Nem lesz ez elveszett tőke, mert a bérlők szivesebben fognak oly bérletbe menni, amelynél a tulajdonos — mint később látni fogjuk — nagy áldozatot is hajlandó hozni közvetlenül az ő érdekükben, jóllehet közvetve ezen áldozat úgy közgazdasági, mint különösen Baja városi érdekeket szolgálja.

Az 5000 korona levonása után megmaradó 157,236 K.-t a mostani térrendszerrel is elérhetőnek felvett 121,800 K.-val összehasonlítván, a javasolt bérrendszer jövedelme 35,436 korona adja azt az összeget, amely a városnak az örökbérletből mint vételár megmarad.

Ezen 35,436 K.-t azonban az első 5 évben nem a város, hanem a bérbirtok javára kívánom fordítani.

A város tehát ezen összeget csak 45 éven át élvezné, illetve tőkésitené.

Ezen 35,436 K 45-ször ismételt tőkésítetvén, tehát a bérlet lejártával 3,5%-es kamataival 3,879,675 Kt tenne, mely összeg 3,5%-es kamatai 135,788 K volna, a mi a 121,800 K-val szemben a város háztartására újabb 13,988 K jövedelem szaporulatot jelent.

Ezen 3,879,675 K a város vagyonleltárában a két pusztá becsértékeül felvett 1,586,376 K-val szemben 2,293,299 K javulást, a mai becsértéknek sokkal több, mint kétszeresét jelenti.

Természetes, hogy a városnak nem lehet az a célja, hogy a bérlőket kizsákmányolja, hanem kiváló érdeke, hogy a maga jövedelmeit fokozván, a bérlők is minél több hasznot élvezzenek és e mellett a város közönsége minél több, jobb és olcsóbb terményekhez jusson.

Ezt a fontos közgazdasági célt azonban üres zsebbel és üres fejjel nem igen lehet elérni. — Annak eléréseért áldozatot kell hozni.

E célra vontam le a javasolt bérrendszer mellett elérhető 162,236 K bérből 5000 K-t, s e célra kívánom áldozni a befolyó 35,436 K bérfelesleget öt éven át olyképen, hogy annak a bérbirtokba fektetése iránt a város a szerződésben kötelezettséget vállaljon.

A 35,436 K öt év alatt 177,180 K, az évi 5000 K a majd később szóba jövő 50,730 K kamatai és ezen összegek felhasználásakor megmaradó feleslegek a rendelkezésre álló összeg, mely a fenti célt volna hivatva szolgálni.

Ezen 35,484 K-ból évi 7500 K fordítandó a létesítendő 507 holdnyi legelő területeknek öntözésre való berendezésére, 2000 K a 117 holdnyi nádas- és rét lecsapolására, illetve halastóvá vagy rizstermelő helyé alakítására 3000 K iskolai célokra, 10,000 K a létesítendő ipartelepekre, 800 K epersövények és gyümölcsfák ültetésére az utak mentén, 200 K fűztelepek létesítésére, 400 K háziipari oktatásra, 3000 K öntöző kutakra, 4000 K versenydijakra, 3000 K a vezetés, felügyeletre, 1000 K műtrágyázási célokra. A megmaradó évi 84 K rendelkezésre állana.

Minden bérlő 10—10 K-t fizetne holdankint foglaló gyanánt s az így befolyó 50,730 K esetleges szaporulatával együtt a város tulajdona maradna, de hozadékát — a körülményekhez képest — a birtok, illetve a birtokosság érdekeire és céljaira fordítaná még a bérlet lejártá után is. — Ezen összeghez volna csatolandó még a birtokon levő azon épületek ára, amelyek az iskolák és felügyelő lakásán kívül, a bérlők által becsértékben megtartandók.

Miután azonban számításomban ezen összegek az alanti célzattal úgy is figyelmen kívül maradtak és miután nagy fontosságú érdek, hogy minél több és minél különfélébb mezőgazdasági ipartelep létesüljön a birtokon, azért: azon épületek, vagy épületrészekért, amelyeket az illető bérlő állandóan valamely mezőgazdasági ipari vagy gyáripari, illetve a birtok terményeinek iparszerű feldolgozása céljaira használ, a város mindaddig csak a becsérték 50—25%-át fogja megfizettetni, amíg az illető épület a jelzett cél szolgálatában áll; csak hogy az üzendő iparágat a városnak is előbb ezen bérlettel egybekapcsolt céllal egyezőnek kell nyilvánítania.

Ezen itt említett épületek becsértéke 10 évi kamat nélküli törlesztéssel fizetendő, s a befolyó összeg a bérlők által holdankint foglalóul fizetett 10 K., tehát összesen 50730 koronához csatolandó és esetleges szaporulatával együtt a birtokosság javára, de a város kezelésében marad.

A birtokon üzendő gazdaság a bérlet ideje alatt bizonyos korlátok közé volna szorítva. De épen ezen korlátozások segítenék a bérlőket lassankint oly gazdákká nevelni, akik azután teljesen a maguk lábán is igen jól megállnák helyüket.

Hiszen jól tudjuk azt, hogy a legtöbb kultúr-növény termelésével a mezőgazdasági növénytermeléshez képest 2—3, sőt 5—10-szeres jövedelmet is képesek vagyunk elérni. És bár igaz az, hogy a kultúr-növények termelésénél ez nem csak hogy nem baj, sőt nagy előny; mert hiszen országunk földmívelésének épen az egyik lényeges fogyatkozása, hogy a meglevő munkaerőt nem csak hogy állandóan nem, de az év igen jelentékeny részén át nem tudja foglalkoztatni.

Hogy a városnak itt szóban levő bérbirtokán majd összegyűlő sok száz kéz a lehetőségig állandóan találjon keresetet adó foglalkozást és hogy így a birtok jövedelemadó képessége és értéke természetszerűen, tehát nem a talajban levő termő erő kizsákmányolása által legyen elérhető, a következő elvek érvényesítendőik:

Az egész birtok 3, a lehetőségig egyenlő részre osztandó. Minden osztási vonaltól jobbra és balra legközelebb eső részekből 3 nagyobb bérlet alakítandó, amelyek közül a középső 500—600 holdnyi, a másik kettő pedig 200—300 holdnyi területű legyen úgy hogy a 3 nagyobb bérlet azért együttvéve se legyen sokkal több 1000 holdnál.

Ezen 3 bérlet mindegyikének mintagazdaságnak kell lennie a lehetőségig 3 különböző iránynyal és mindenkor a körülöttük fekvő kisbérlet igényeinek, illetve céljainak szemmel tartásával.

A megmaradó, mintegy 4000 hold 200 részre osztandó és 20 holdas részekben kisbérlőknek adandó — mint már előbb kifejtettem — átlagban 32 K. örökvétel-bérletárban.

A bérlet aláírásakor minden hold után 10 K. foglaló adandó, mely a 32 K. bérösszegbe nem tudatik be, mely a város által el nem költhető, melynek a jövedelmét a város állandóan csak az egész birtoktest értékesebbé tételére, illetve a közjövédlem fokozására vagy a közterhek enyhítésére fordíthatja, melynek az esetleg fölösleges jövedelmét csakis a tőkéhez csatolhatja, s melyet esetleges szaporulatával együtt az 50 év letelte után egyedül a birtokosság céljaira fordíthatja mindaddig, amíg a birtokosság a város kötelékében és a birtok a város határában megmarad.

Amennyiben valaha akár egyik akár másik irányban változás állna be, a város eslevén egy igen lényeges adóalanytól, ezen 50,750 K-t tevő foglalót hozzácsatolt hozadékaival, a birtokon volt épületek árával, az évi 5000 K vételár levonásból megmaradó összegekkel és még talán más címen is ide kapcsolt összegekkel együtt a városnak azonnal és korlátlan tulajdonává lesz, mert hiszen ezen örökadási bérlet kötésének egyik célja úgyis a birtokon jólétre segíteni szándékolt lakosságban és birtokán hatalmas adóalanyhoz jutni, mely a város közterheinek viselésének erős segítő társsa lehet.

A bérleteken alkalmazandó művelési ágak a következő korlátozásnak vannak alávetve.

Minden 20 holdas bérletből 2—2 hold kivételük közlegelő létesítésére. 1—1 holdon valamely ipari (len, cirok, kender stb.), kereskedelmi (dohány, komló, rizs stb.), vagy konyhakerti (paprika, hagyma, káposzta, ugorka, paradicsom, zeller stb.) növény, 3—3 holdon takarmánynövény, búkköny, baltacim, csalamádé, lucerna, lóhere stb., termelendő. Sőt a város a termelés föltételeinek és a ter-

melési viszonyoknak kedvezőbbre fordultával az ipari, kereskedelmi és konyhakerti növények termelésével elfoglalandó területek nagyságát minden 20 holdra 2—2 holdban is megállapíthatja.

Ezenkívül tartozik minden bérlő, minden 20 hold után évenként 20—20 drb. gyümölcsfát ültetni mindaddig, amíg minden 20 holdnyi területen legalább 160—160 drb. gyümölcsfa nincsen.

Miután ezen bérleti rendszer egyik feladata a talaj termőerejének fokozása, ez pedig csak nagyobb mérvű trágyázással érhető el, a mi meg nagyobb állatállomány eltartását feltételezi, ki kell kötni, hogy minden 20 hold után legalább két drb. igás jószág (ezek tehenek is lehetnek), 1 drb. tehén és egy drb. göbe tartandó és állandóan legalább 1 drb. növénydek szarvasmarha és 5 drb. malac nevelendő.

(Vége köv.)

HIREK.

A zombori törvényszék új elnöke. A zombori kir. törvényszék elnökévé a király *Weber* Ferencet, a szegedi kir. járásbírószág vezetőjét fogja a közeli napokban kinevezni.

A »Bajai Sanatorium Egyesület« karácsonyi bazarjának tartama alatt ma szombaton folyó hó 16-án és vasárnap 17-én d. u. hangversenyt, hétfőn folyó hó 18-án délután pedig sorsjátékot rendez.

Közgyűlés. Az »Állatvédő Egyesülete« folyó hó 17-én, délután 3 órakor a városi székház 2. sz. termében tartja ez évi rendes közgyűlését, mellyel kapcsolatban *Sváb* János tanítóképző intézeti tanár úr az állatvédelemről fog előadást tartani. Ezen humanus és gazdasági szempontból lelette fontos Egyesület már eddig is jelentős sikereket mutathat fel. Ismeretterjesztő felolvasások rendezése által is az állatvédelem ügyét kívánja az Egyesület szolgálni. A közgyűlésen és az ezt követő felolvasáson szívesen látja az ügy iránt érdeklődőket az Egyesület vezetősége.

Halálozás. *Bogdánovits* Sándor, *Bogdánovits* Lucian gör. kel. püspöknek, városunk illusztris szülöttjének édesapja, mint részvétellel értesülünk, Budapesten meghalt 77 éves korában.

Hamis bukásért elítélve. *Lusztig* Zoltán ezelőtt három esztenődvel rőfös-üzletet nyitott Baján. Minthogy azonban az üzlethez pénze nem volt, hitelbe vásárolt mintegy 30.000 korona árú. Addig minden rendben ment, amíg a hitelezők nem kezdték pénzt kérni, de amikor a hitelezők szemtelenkedése már már tűrhetetlenné kezdett válni, társul vette maga mellé az ő kedves papáját: *Lusztig* Ignácot, akinek ugyan szintén nem volt pénze, de voltak — *tapasztalatai*. Idősb *Lusztig* t. i. több rendbeli bukást oly mesteri művészettel produkált, hogy talán még *Barnum* is szerződötték volna ebbeli ügyességeért. Ez egyszer azonban rosszul számított, fiacskájával együtt. Nem sikerült talpra állniok. Ügyetlenségüknek köszönhetik, hogy *Lusztig* Zoltánt 8 hónapi, papáját pedig 15 hónapi börtönre ítélte a szabadkai kir. törvényszék.

Jegyzőválasztás Bajaszentistvánon. F. hó 6-án folyt le rendkívül nagy érdeklődés mellett a bajaszentistváni jegyzőválasztás. A hivatalos jelölt *Sárkány* Samu keceli jegyző volt. Vele szemben azonban *Horváth* József hajósi segédjegyzőt választották meg.

Előkészületek a sorozásra. A honvédelmi miniszter az összes törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, melyben utasította a törvényhatóságokat, hogy a jövő évi fősoro-

zásra az összes előmunkálatokat ép úgy teljesítsék, mintha nem volna törvényen kívüli állapot. Nevezetesen készítsék el az ujonckorról szóló táblázatos kimutatást és a sorozóbizottságok megalakítására utasítsák a járási főszolgabírákat. A miniszternek ezen intézkedése természetesen csak arra vonatkozik, hogy a hatóságok annak idején, ha a törvényhozás megszavazza az ujoncjavaslatot, a legrövidebb időn belül, megejthessék a sorozást.

Verekedés. E hó 10-én *Rosenbaum* László a »Báránka«-ban mulatott, miközben a muzsika miatt összetűzött néhány legénnyel. Az összetűzésnek gyászos vége lett, amennyiben a később hazafelé tartó *Rosenbaum* egy egész sereg legény támadta meg. *Rosenbaum* a védelemnek azt a furcsa módját választotta, hogy a nála levő revolverrel nagyokat puffogatott — a levegőbe. Mikor aztán elfogyott a patron, mint egy áldozati báránka hagyta, hogy vérét vegyék. A legények ezt meg is cselekedték, alaposan összeszurkálva *Rosenbaum*ot. Dulakodás közben eltűnt *Rosenbaum*nak aranyórája és láncja, meg a három koronájával terhelt pénzes tárcája.

A vigyázatlan hajtás áldozata. F. hó 12-én d. e. 9 és 10 óra közötti időben *Vargity* Sándor fuvaros elütötte *Keller* Tamás napszámot, ki a Szeremlei-utcában a kövezt javításnál talicskával földet tolt. A talicskát elkapta a kocsitengely vége s azt összetörte. *Keller* a talicskát nem bírta eldobni, mert terhelő volt a nyakán s ennél fogva vonszolta a kocsit *Kellert*, kinek keze is eltört. Súlyos sérülésével a városi kórházba szállítottott.

Lopások. *Kálmán* Ferenc molnár-segéd ellopta *Köbling* Antal molnár ladikját és *Neubauer* Antal evezőjét és azt Mohácson eladta *Wiltner* Márton vincellérnek.

Szójka József városi állatorvos cselédje *Moncsék* Mária nővére: *Viktora* segélyével nem különben *Dobos* Gergely vincellér és neje közreműködésével, kukoricát, babot, burgonyát, bort, pálinkát, kőolajt, befőttet, fehéreneműt és egyéb házi cikkeit elloptak. Lakásukon 114 K 60 fillér értékű lopott ingók találtattak melyek egy kocsit teljesen megtöltöttek.

Karácsonfának alkalmas, gyökeres fenyők kaphatók a Gyümölcsészeti Egyesület kertészetében, melyekre az egyesület tagjai illetményükbe való beszámítás mellett is igényt tarthatnak.

A szekszárdi selyemgyár brazilai vendége. A magyar selyemtenyésztés hovatovább olyan hírnévre tett szert, mint akár a francia, hogy annak világhíre már messze világrésekből vonja ide a tanulni vágyókat. A múlt hetekben *Tonking* egyik helytartója járt Szekszárdon s ezen a héten egy brazilai előkelőség látogatta meg a szekszárdi selyemgyárat és tolnai selyemfonódát, aki *Bezerédj* Pál miniszteri meghatalmazott vendége volt.

Pénzhamisítók és csalók. Nem mindennapi közönséges csalót fogott el a múlt héten a siklói csendőrség *Vokány* községben. *Szemányi* József a neve. Miután *Szemányi* pénzhamisítás és lopás miatt már 8 évi fegyházra ítélt s a kellő előképzettséget ekként már egyéb bűncselekmények elkövetésében megszerezte, néhány hét óta alsó Baranya egyes német községeit választotta ki működése teréül. Ahol egyes áldozatokat vélt feltalálni, azoknak pénzhamisítónak mutatkozott be és mindjárt meg is mutatta négy szemkőzt — az ő tudományát. Valódi pénzt megmelegített s azt befekettette, egyéb olvasztások és machinációk közben elhitette az illetővel, hogy valódi pénzt csinált s így egy egész sereg hiszékeny ember lépre ment. De ugy őt, mint a legutóbbi

siklói vásár alkalmával elfogott *Kun* Sándort s egyik társát, mivel előbbinél egy hamis 5 koronást találtak, a bíróságnak adták át.

A csendőrség új fegyverzete. A magyar csendőrség szervezése alkalmával a legénységet *Kropacsek*-féle ismétlő-fegyverrel szerelték fel. E fegyvereket most 24 évi használat után beszedik és helyébe *Manlicher*-féle fegyvereket kapnak. A kormány e napokban kötötte meg a Magyar Fegyvergyár Részvénytársasággal a szerződést, 19000 darab *Manlicher*-fegyver szállítására. A csendőrség fegyverének megváltoztatására a következő okok indították a kormányt: A *Kropacsek* fegyverek, melyeket a steieri fegyvergyárban készítettek, a 24 évi használat után egyes alkatrészeiben használhatatlannokká váltak és e miatt ezek kicserélése vált szükségessé. A steieri fegyvergyárban azonban már több olyan gépet leszereltek, melyekkel e fegyverek alkatrészeit állították elő, ennél fogva a gyár csak úgy lett volna hajlandó e fegyverrészeket újból gyártani, ha a szükséges alkatrészeket kívül, amelyeket most már az eddigi árakon felül 18 százalékkal drágábban szállítanak, s még nagyobb menynységű új fegyvereket is rendelnének darabonként 86 korona árban. A kormány ezt az ajánlatot nem fogadta el, hanem tekintettel arra, hogy a *Manlicher*-karabélyok rövidségük miatt sokkal jobban megfelelnek a csendőrségnek, különösen a tömeg között való könnyebb mozgást teszik lehetővé s végül, mert a *Kropacsek*-féle fegyvernél használt nehéz szurony is a *Manlicher*-fegyvernél sokkal könnyebb szuronyal lesz felcserélve, elhárította, hogy a csendőrséget az új rendszerű *Manlicher*-fegyverrel látja el.

Kettőbe vágta a vonat. Borzalmas szerencsétlenség történt e hó 10-én reggel Szabadkán a zombori vonat pályatestén. *Dévícs* István, aki a majsai-szőlőkben budár volt, ma reggel felé keresztül ment a síneken. Éppen akkor jött a 7 órás személyvonat, melyet *Dévícs* — valószínűleg a köd miatt — nem vett észre. A vonat a szerencsétlen embert derékon kettőbe szelte, aki azonnal szörnyet halt. Bevitték az ugynevezett Bajai temető boncházába.

Végzetes játék. *Tonkovics* Ferenc 12 éves szabadkai fiú egy töltényt talált. Gyufát vett elő és ezzel melengette. A töltény meggyulladt és nagy robbanással elsült. A fiúnak szétszakította a jobb tenyerét és a fején is nagy sebet ejtett.

Baromfi-kiállítás Zentán. A zentai Gazdakör a jövő évi augusztus hó végén vagy szeptember hó elején Zentán, a délvidékre kiterjedő baromfi-kiállítást tervez. A Gazdakör a kiállítás érdekében egyelőre érintkezésbe lépett az Orsz. Baromfitenyésztő Egyesülettel.

Figyelmeztetés a postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése stb. tárgyában. A helybeli posta- és táviróhivatal főnökségétől vettük az alábbi sorokat:

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszeret más küldeményekkel egybe csomagolni nem szabad.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

2. Csomagolásra faláda, vesszöböl font kósár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó, vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat bog nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosán átkötni, a zsineg keresztezési pontjain pedig pecsétviaszszal kell lezárni. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitétele; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címírataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. ki- teendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatábláskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó.

A papírlapra irt ciméket mindig egész terjedelmében kel a burkolatra felragasztani.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve, arra az esetre, hogyha a burkolaton levő címrát leesnék, elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagban levő címrát felső részén is ki- tüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a címráton, mint a szállító levélen szabatosan és részle- tesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmi szereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (hús- és szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címírataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom minőség és mennyiség szerint ki- irandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a

fogyasztási adó kivetése szempontjából szük- séges és a gyors kézbesítést lényegesen elő- mozdítja.

Baján, 1905. év december hó 12-én.

Marczell, hiv. főnök.

Roppant érdeklődés nyilvánul egy új, csúszellenes szer iránt, melyet a Székely- havasok alján található édesvízi szivacsból készít Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgyön 170. szám. Ez a törvényesen védett »Indaszesz«, melynek hatásáról a leg- előkelőbb orvosok is a legnagyobb elismerés- sel nyilatkoznak. Kik köszvény, csúsz, tag- szaggatás stb. betegségben szenvednek, saját érdekükben használják az »Indaszesz«-t, mely 2 és 1 koronás üvegekben mindenütt kapható.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és em- litésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk ha- tározottan »Ferencz József« keserűvizet.

Szén eladás.

Van szerencsém értesíteni, hogy

I. rendű porosz-szenet,
továbbá

salgótarjáni-szenet

raktáron tartok s azt a **legolcsóbb áron** bocsájtom a t. közönség rendelkezésére Szives megrende- lést kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Grünwald Dávid

Kazinczy Ferenc-utca 4.

ÖZV. SPITZER SIMONNÉ ÉS TÁRSÁ

Telefon 33. **B A J A.** Telefon 33.

Ajánlják

tégla-, cserép- és cze- mentárú gyártmányaikat.

== Mindennemű tégla-, cserép- és francia cserép. ==

Cementműkö tárgyak:

marha és sertés vályuk, jászolok. Kútmedencék, kútfödelek.

Kémény és oszlop fedelek. Lépcsők. Folyosó-lapok.

Egyszerű és diszes cementlapok, márvány mozaik lapok.

Beton, terazzo és keramit burkolások.

A „Beocsini Cementgyári Unió“ főképviselete.

**NAGY
OCCASIO!**

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOKNAK

**NAGY
OCCASIO!**

úgy mint minden évben, az idén különösen szives figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek rak- táromon levő összes árukat „**tetemesen leszállított árak mellett**“, — ugy mint férfi- ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, esőernyők, férfi és uri téli alsóingek és

==== nadrágok, női Blousok félárban. =====

Tisztelettel

F I S C H E R P Á L.

Női fekete és színes Clott alsó szoknyák, glaze és szövött keztyűk, férfi kalapok és sapkákat, ugyszintén szörme boákat és karmantyúkat, Brabant, Scungs, Scungs Valubi, Biber, Astrachan Angora és Muflonba, csipkéket és ruhadiszek, női válfűzőket óriás, nagy választékban, olcsó árakban.

TAKARÉKOSKODNI

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 diszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világ- kiállításon, (Maggi Gyula bírálótag).

lehet a sokszorosan kitüntetett és régóta jól bevált
MAGGI-FÉLE IZESITŐ

helyes használata mellett. Néhány csepp — a tálalásnál hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékek- nek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhassunk. Üvegcsékben 50 filltől kezdve (utántöltve 40 filltől kezdve.) Kapható Drescher Gyula kereskedésében, Baja,

Az alkalmas karácsonyi ajándékok

vására megkezdődött már!

BARTA VIDOR és TÁRSA ILLATSZERTÁRÁBAN,
Vörösmarty Mihály-u. 4.

Kérjük a nagyérdemű közönséget kirakatainknak szives megtekintésére.
Minden elképzelhető alkalmas ajándék diszműtárgyak óriási választékban kaphatók.

———— SZIGORUAN SZABOTT SZOLID ÁRAK! ————

A Barta-féle „ARANYVIRÁG” arc crème a legkiválóbb bőrpoló szer 1 tégely ára 2 korona.

Kalapok díjtalanul vasaltatnak.

Fíú kalapok:

1'10, 1'20,
1'30, 1'50,
1.60, 3 kor.-ig.

Férfi kalapok

2, 2'20, 2'40,
3, 3'50, 3'60,
9 koronáig.

Nyakkendő és
keztü
különlegességek.

Halász Béla
utódánál.

Kalapok díjtalanul vasaltatnak.

Használt régi

HEGEDŰ

megvételre kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

ÁGNES

forrás mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógy-sóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéthy.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Gluss.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az ÁGNES-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz! Kedvelt borvíz.

Kapható

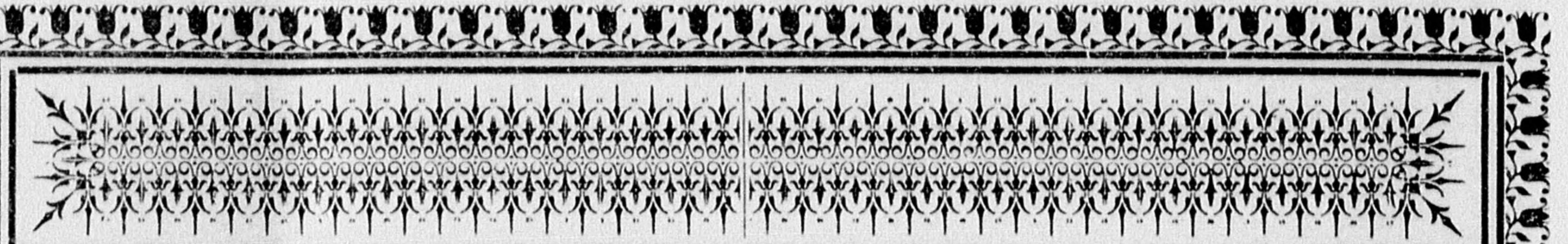
minden fűszerüzleiben és elsőrangú vendéglőben
Főraktár BAJA város és közvetlen környékére:

Drescher Gyula úrnál.

Árak úgy a vidéki, mint a helyi fogyasztásra:
1 1/10 literes üveg 50 fillér. 1 literes üveg 42 fillér

1/2 literes üveg 30 fillér

ugyan itt ingyen kapható az ÁGNES-forrás díszes
kivitelű ismertető füzet.

HOL KAPHATÓK

a legszebb és legmegfelelőbb

karácsonyi ajándékok?

Ifj. WAGNER ANTAL

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSÉBEN

BAJÁN,

AHOL

KÖNYVEK

a

legelőnyösebb

RÉSZLETFIZETÉSI

FELTÉTELEK

mellett is

kaphatók.

Telefonszám: 36.

Diszművek

és ifjúsági iratok,

Diszlevélpapírosok

elegáns dobozokban,

ZONGORÁK,

CIMBALMOK,

HEGEDŰK

egy-től-egyig elsőrangú gyártmányok,

továbbá:

Fényképező készülékek

és felszerelések 5 koronától

300 koronáig, gyári áron,

óriási választékban kaphatók.